

Aan de colleges van B&W

Datum: 18 december 2020

Betreft: Voortgangsbrief aanpak COVID-19 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Geacht college,

Iedere twee weken informeer ik u zoals eerder aangekondigd over de voortgang van de aanpak van Covid-19 in onze veiligheidsregio. In verband met het aankondigen van de nationale lockdown verschijnt deze brief een week later.

In de voortgangsbrieven zal ik steeds:

1. een stand van zaken geven met betrekking tot de risico-inschaling van onze veiligheidsregio;
2. een stand van zaken geven van de verschillende relevante indicatoren;
3. een update geven over de uitvoering van de maatregelen.

Daarnaast informeer ik u in paragraaf 4 van deze voortgangsbrief over de voorbereiding en uitvoering van vaccinaties.

1. Risico-inschaling van onze veiligheidsregio

De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is sinds 13 oktober ingeschaald als 'zeer ernstig'.

In deze brief kunt u lezen dat het aantal besmettingen na een periode van daling nu alweer enige tijd stijgt. Dat past bij het landelijke beeld. Daarom heeft het kabinet op 14 december besloten om de maatregelen stevig aan te scherpen. Van dinsdag 15 december tot ten minste 19 januari 2021 is er sprake van een lockdown. De essentie van het maatregelenpakket in deze periode is dat iedereen zoveel mogelijk thuis blijft. In paragraaf 3 van deze brief informeer ik u over deze maatregelen.

2. Stand van zaken van de verschillende relevante indicatoren

We rapporteren over de stand van zaken in onze veiligheidsregio op basis van:

- het aantal besmettingen en ziekenhuisopnames op het medisch dashboard;
- een beeld van de naleving van de RIVM-basisregels;
- het functioneren van het testen en traceren en bron- en contactonderzoek.

Hieronder geven we een beschrijving van de ontwikkeling van deze en enkele andere relevante indicatoren.

Aantal besmettingen

In week 50 ligt het aantal besmettingen op 311 per 100.000 inwoners. Dit aantal ligt in het landelijk vastgestelde hoogste risiconiveau 'zeer ernstig', namelijk hoger dan 250 coronabesmettingen per 100.000 inwoners.

Voor de tweede week op rij is het totaal aantal nieuwe besmettingen gestegen: deze week 27%. Een toename van het aantal meldingen in week 50 werd gezien in alle gemeenten in onze veiligheidsregio en in alle stadsdelen in Amsterdam.

In onderstaande figuur ziet u het aantal besmettingen per dag sinds juni 2020. De zwarte lijn geeft het gewogen gemiddelde over 7 dagen.

Coronameldingen per dag Amsterdam-Amstelland

Een groot reservoir van geïnfecteerde inwoners kan leiden tot een (snelle) stijging van het aantal nieuwe gevallen bij een verminderde naleving van de maatregelen. Naar schatting kan maximaal een derde deel van de toename worden verklaard uit het gegeven dat sinds 1 december nauwe contacten van besmette personen getest worden op dag vijf na het bewuste contact, ongeacht of zij klachten hebben. De toename van het aantal meldingen wordt in vrijwel alle leeftijdsgroepen gezien. In de leeftijdsgroep 13-18 jaar, 25-30 jaar en 80 jaar en ouder is de toename het grootst.

Blijvend hoge druk op zorginstellingen

Ook binnen de zorg is de toename zichtbaar. In week 50 was er nog sprake van een stabilisatie van het aantal opnames van patiënten op de IC, maar op de kliniek stijgt het aantal patiënten. De druk op de ziekenhuizen is te hoog en neemt nog verder toe. In week 50 waren er gemiddeld 86 patiënten met Covid-19 klachten opgenomen in de kliniek en 34 op de intensive care. Het aantal

kliniekopnames is hoger dan de reguliere capaciteit: er wordt incidenteel een bed toegevoegd. Hierdoor wordt ook zorgpersoneel weggehaald van de reguliere zorg.

Door lokale uitbraken blijft spreiding van patiënten noodzakelijk. Het verschil in drukte tussen de ziekenhuizen is groot, maar er wordt goed samengewerkt en de druk wordt gespreid op basis van 'fair share'. De verwachting is dat in de aankomende weken de druk op de zorg alleen nog maar verder zal toenemen, wat een zorgwekkende situatie voor de ziekenhuizen zal opleveren. Dit vraagt afstemming op landelijk niveau om verdere opschaling mogelijk te maken.

De opschaling van Covid-units voor tijdelijke extra zorgcapaciteit buiten de ziekenhuizen kent vier regionale opschalingsniveaus: basis, midden, hoog en crisis. Onze regio zit nog steeds in opschalingsniveau hoog. Het aantal bezette bedden op de Covid-units neemt langzaam toe. Afgesproken is de huidige beddencapaciteit voorlopig in stand te houden voor de te verwachten doorstroom uit de ziekenhuizen. Knelpunt hierbij is de krappe personele bezetting en de hoge uitval onder personeel. Binnen de VVT organisaties blijft het aantal besmettingen te hoog en vinden er meer uitbraken plaats.

Zowel binnen de gehandicaptenzorg als binnen de verpleeghuizen vinden (ongecontroleerde) uitbraken plaats. Uitval van personeel blijft hierbij een groot punt van zorg. In de GGZ is de situatie stabiel. De reguliere zorg kan nog steeds geleverd worden. De GGD ziet in samenwerking met de maatschappelijke opvangorganisaties toe op voldoende isolatie/quarantainecapaciteit voor dak- en thuislozen.

Voor de meest actuele stand van het aantal besmettingen, zie het regionale coronadashboard van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland:

<https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/veiligheidsregio/VR13/positief-geteste-mensen>

Functioneren van het testen en traceren

Het percentage positieve testuitslagen onder inwoners van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is licht gedaald: van 11,7% in week 49 naar 11,5% in week 50. Er is in week 50 een toename van 31% in het aantal testen waargenomen ten opzichte van de week ervoor.

In week 50 werden er gemiddeld 3.718 testen van de beschikbare capaciteit van 5.800 testen per dag afgenomen. De daarvoor benodigde extra labcapaciteit is geregeld via Eurofins en door capaciteit van bestaande labs uit te breiden. De doorlooptijd van afspraak naar afname blijft in week 50 met een gemiddelde van 11 uur wederom binnen de norm van 24 uur. De tijd van afname naar doorgeven uitslag was in week 50 gemiddeld 26 uur. Onderzocht wordt wat de oorzaak van die relatief lange doorlooptijd is.

De druk op de test-, laboratorium- en BCO-capaciteit begint toe te nemen. In week 50 is het aantal testen met 31% toegenomen. Vanwege een beperkte benutting van de fastlane (gemiddeld 239 van de 500 testen per dag in week 50) zijn er nieuwe regionale partners toegevoegd aan het prioritaire testbeleid. Momenteel kunnen zorg- en onderwijspersoneel en medewerkers van de politie, brandweer, THOR, OM, rechtbank en parketpolitie, het GVB, de gemeentelijke afvalverwerking en kinderopvang gebruik maken van de regionale fastlane.

Het is onze ambitie om in januari 2021 op te schalen naar een capaciteit van 17.250 testen per dag. Naast het opschalen van bestaande testlocaties is er onlangs een L-locatie op het Buikslotermeerplein in stadsdeel Noord geopend en komt er een L-locatie in Sloterdijk (elk geschikt voor circa 3000 testafnames per dag). Daarnaast wordt gewerkt aan een omschakeling van reguliere testen naar sneltesten.

Momenteel loopt er sinds 7 december een experiment met een mobiele testbus in de Molenwijk in stadsdeel Noord, waar mensen met milde klachten zonder afspraak een test kunnen laten doen. Inzet is om het testen te vergemakkelijken en het aantal geteste inwoners in die wijk daarmee te vergroten. Het experiment levert interessante informatie op over drempels die mensen ervaren om zich te laten testen. Er wordt gewerkt aan een plan om de mobiele testbus (per januari 2 testbussen) ook in andere stadsdelen en regiogemeenten in te zetten.

Bron- en contactonderzoek

In week 50 werden er nog steeds volledige BCO's uitgevoerd en potentiële clusters in kaart gebracht. Dit waren in week 50 circa 3.450 BCO's. In reactie op de toename van het aantal mensen die positief zijn getest, hebben de meeste GGD regio's hun werkwijze aangepast naar een minder intensief BCO. Een deel van de landelijke schil is naar deze regio's verplaatst. Ook in onze regio is de werkwijze recent aangepast volgens het landelijk overeengekomen schaalbare model.

Sinds week 49 worden de huisartsen van geteste personen door het BCO-team geïnformeerd over de positieve uitslag, nadat hiervoor door de geteste persoon toestemming is gegeven. Voorwaarde daarbij is wel dat die persoon de gegevens van zijn eigen huisarts weet. Ondertussen wordt door GGD GHOR Nederland gewerkt aan een landelijke geautomatiseerde werkwijze om de huisartsen te informeren.

Er heeft een pilot plaatsgevonden van de stedelijk hulplijn Voor Elkaar en de GGD in Amsterdam, waarbij een deel van de positief geteste personen is gevraagd of zij behoefte hebben aan praktische hulp en/of een luisterend oor. Inwoners zonder sociaal netwerk wordt hiermee de helpende hand geboden. De pilot is positief geëvalueerd, het wordt gecontinueerd en er wordt gekeken of verdere regionale uitbreiding mogelijk is.

3. Update over de uitvoering van de huidige maatregelen

Met ingang van 1 december 2020 is de Tijdelijke Wet Maatregelen COVID-19 van kracht. De noodverordening is ingetrokken. In mijn brief van 23 november 2020 heb ik u hierover geïnformeerd. De regels die golden onder de noodverordening, gelden ook onder de Tijdelijke Wet Maatregelen COVID-19. Het betreft bijvoorbeeld de veilige afstandsnorm, het verbod op groepsvorming en het verbod op evenementen. De meest in het oog springende verandering met ingang van 1 december is de invoering van de mondkapjesplicht in publieke binnenruimtes zoals musea, stations, haltes, winkels, etc. Daarnaast is het verbod op zingen en schreeuwen sinds 1 december opgeheven.

Vanaf dinsdag 15 december tot ten minste dinsdag 19 januari is Nederland in de strengste lockdown tot nu toe. Er is een flink aantal maatregelen van kracht. Zo zijn winkels, locaties van contactberoepen, theaters, concertzalen, bioscopen, dierenparken en binnensportlocaties gesloten. Onderwijs wordt voornamelijk op afstand gegeven. Er is een dringend advies om thuis te blijven en het openbaar vervoer is alleen voor noodzakelijke reizen. Op deze maatregelen is een aantal uitzonderingen van toepassing. Zo is er een aantal winkels dat open mag blijven, blijft het afhalen van boeken bij bibliotheken mogelijk en blijven buurthuizen open voor dienstverlening aan kwetsbare mensen.

Een overzicht van de actuele coronamaatregelen vindt u op

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus>.

Communicatie en preventie

Rondom Sinterklaas en Black Friday zijn extra communicatiemiddelen ingezet om drukte in de winkelgebieden tegen te gaan. Inwoners van de regio is geadviseerd het doen van inkopen zoveel mogelijk te spreiden. Behalve de inzet van de Coronabus en ledwagen ('houd 1,5m afstand') zijn sociale media ingezet. De aanpak om drukte in de winkelgebieden te voorkomen is onder de aandacht van de media gebracht, wat heeft geleid tot diverse artikelen in kranten en items op radio en televisie.

Daarnaast is er extra aandacht geweest voor de landelijke regels die gelden voor afhaal bij restaurants en cafés. Deze regels gelden om consumptie ter plekke te voorkomen zodat klanten niet in te grote aantallen rondom een afhaalpunt blijven hangen. Terrassen moeten op grond van de nieuwe wet en een besluit van de minister in heel Nederland gesloten zijn.

De regels rondom thuisisolatie blijken voor velen nog onduidelijk. Daarom is per 8 december gestart met een pilot waarin positief geteste personen een brief van de GGD ontvangen, waarin wordt gewezen op de regels voor thuisisolatie. Ook wordt hen een helpende hand geboden door middel van het buddy-netwerk van voorelkaarinamsterdam.nl. De impact van de brief wordt kwalitatief getest en bij een positief resultaat wordt de brief breed verspreid.

Om jongeren een hart onder de riem te steken en ze te helpen (quarantaine) vol te houden, zijn door het GGD coronapreventieteam onder 200 scholen displays met Boomerang-ansichtkaarten verspreid. De kaarten hebben als thema 'quarantaine' en zijn bedoeld om naar vrienden in quarantaine te sturen. Ook hebben we een jongerendebat georganiseerd over de corona samenleving met de burgemeester van Amsterdam en een GGD-arts. De uitzending was live te volgen op social media.

In Zuidoost zijn op markten geplastificeerde posters uitgedeeld. Via de Coronabus zijn in vier dagen tijd aan 300 mensen posters, stickers en mondkapjes uitgereikt. In Nieuw-West rijdt dagelijks een Coronabus en zijn jongeren motivatie teams die mensen aanspreken. Er zijn daar

inmiddels ruim 2000 pakketjes met informatiemateriaal over corona uitgereikt aan jongerenorganisaties. Ook in andere wijken is er contact met jongeren en sleutelfiguren.

In Amstelveen en Aalsmeer loopt de actie om zorgmedewerkers te ondersteunen door. Bewoners kunnen een bericht achterlaten in een aantal grote kerstbomen in het winkelcentrum. Daarnaast verspreiden ze verhalen van zorgverleners via internet en krant, en nu ook via podcasts.

Verschillende moskeebesturen hebben aangegeven behoefte te hebben aan persoonlijk contact met de GGD, zodat ze hun achterban goed kunnen informeren. Daarom is gesproken met drie moskeebesturen. Binnenkort vindt een voorlichtingsbijeenkomst voor 22 bestuurders en imams plaats.

Toezicht en handhaving openbare orde

Het gesloten houden van 'niet-essentiële' winkels heeft in eerste instantie (landelijk) tot verwarring geleid over welke winkels moesten sluiten en welke winkels niet. Veel winkels hebben een gemengd assortiment van zowel food als non-food. De minister van Economische Zaken heeft dit begrip later in een brief verduidelijkt en aangescherpt. Als voorwaarde om open te blijven is gesteld dat 70% van de omzet van voor de lockdown uit levensmiddelen moet zijn. Onder 'essentiële' winkels worden naast levensmiddelenwinkels ook de winkels verstaan in geneesmiddelen, persoonlijke verzorging, diervoeding, drankenwinkels, etcetera. Assortimentsuitbreiding van non-food bij supermarkten is nadrukkelijk verboden. Over twijfelgevallen is contact met het Rijk. Als onduidelijkheid blijft voortbestaan wordt lokaal gededuceerd en gehandhaafd in de geest van de ministeriële regeling en wordt de voorlopige uitkomst van de duiding onverwijld gedeeld met het Rijk. Handhavende partijen hebben diverse winkels en winkelcentra bezocht, en daar waar nodig zijn winkeliers aangesproken op hun wijze van handelen in het licht van de nieuwe aangescherpte maatregelen. Er is vooral corrigerend opgetreden.

Bij horecagelegenheden die zich niet aan de regels houden rondom afhaal worden na één formele waarschuwing overgegaan tot sluiting van de zaak. Wel is die sluiting nog maar één week in plaats van twee weken. De ondernemers moeten zich aan de regels houden, maar de klanten moeten dat ook. Zij worden opgeroepen voldoende afstand in de rij te houden en de consumptie thuis te nuttigen. De gemeente ondersteunt de ondernemers met communicatie richting klanten. Zo zijn er posters gemaakt die klanten wijzen op de regels rondom het afhalen van eten en drinken. De belangrijkste regel als het gaat om afhalen is dat eet- en drinkgelegenheden uitsluitend geopend mogen zijn voor afhaal voor gebruik anders dan ter plaatse, en voor bezorging. Anders dan ter plaatse betekent dat de gekochte waren niet mogen worden geconsumeerd in de eet- en drinkgelegenheid zelf of in de directe omgeving daarvan. Het betekent ook dat een ondernemer niet mag faciliteren dat gekochte waren direct worden geconsumeerd.

Nu het maatschappelijk leven weer fors geraakt wordt kan dat leiden tot meer demonstraties. Er is vanuit het Rijk geen extra beperking gekomen op demonstraties en openbare manifestaties. De lijn rond demonstraties is opnieuw besproken door de driehoek en het kunnen waarborgen van 1,5 meter afstand blijft centraal staan. Elke risicovolle demonstratie wordt in de driehoek voorbereid. Indien het beeld daar aanleiding toe geeft worden er beperkingen opgelegd op grond van de Wet

Openbare Manifestaties, bijvoorbeeld als het gaat om tijdsduur, locatie en het verbieden om een optocht te houden.

Er wordt toezicht gehouden op de naleving van de wet. Op dit moment (tot en met 16 december) is er door gemeentelijk toezicht en handhaving 3.121 keer gewaarschuwd en zijn er 917 boetes uitgeschreven vanwege overtreding van de noodverordening. De politie heeft in de regio 3.084 keer gewaarschuwd en 1.626 boetes uitgeschreven vanwege overtreding van de noodverordening. Er zijn de laatste week (sinds 10 december) 87 waarschuwingen en 7 boetes bijgekomen. Tevens zijn er (tot en met 6 december) aan ondernemingen 303 mondelinge en 246 schriftelijke waarschuwingen afgegeven, 25 lasten onder bestuursdwang en 28 sluitingen.

4. Informatie over de voorbereiding op het corona vaccinatieprogramma

De voorbereidingen voor het corona vaccinatieprogramma zijn in volle gang. Er is een indeling gemaakt wie bij de start van de coronavaccinatie welk type inenting krijgt, en op welke locaties deze vaccins worden toegediend. Zorgmedewerkers van verpleeghuizen, gehandicaptenzorg en thuiszorg ontvangen als eerste een oproep. Zij komen in aanmerking voor inenting met het vaccin van BioNTech/Pfizer, dat naar verwachting in de week van 21 december door het Europees Medicijn Agentschap zal worden goedgekeurd. Deze groep wordt gevaccineerd op circa 30 priklocaties, die de GGD-en verspreid over het land gaan inrichten. Voor de regio Amsterdam-Amstelland wordt de RAI hiervoor ingericht. De koppeling met een corona testlocatie kan logistieke voordelen bieden.

In opdracht van het ministerie van VWS bereidt GGD Amsterdam in overleg met de grotere zorginstellingen in ons gebied de vaccinatie voor. De werkgevers van deze instellingen zijn verantwoordelijk voor de oproep naar hun personeel om zich te laten vaccineren. De GGD draagt de verantwoordelijkheid voor de locatie, de inrichting volgens de richtlijnen van het RIVM, en het medisch- en ondersteunend personeel. Indien mogelijk leveren de instellingen ook zelf personeel voor het vaccineren, onder medische verantwoordelijkheid van de GGD.

Vervolgfases

Het is nu nog niet bepaald welke groepen in de vervolgfases van het landelijke vaccinatieprogramma als eerste aan de beurt komen. Dit is afhankelijk van het type vaccin dat beschikbaar komt, en voor welke groepen dit vaccin geschikt is. Wel gaan we er vanuit dat de GGD aan de lat zal staan voor het vaccineren van alle niet-kwetsbare inwoners van onze regio in de leeftijdsgroep 18-59 jaar. Dit betreft tenminste 540.000 mensen. Naar alle waarschijnlijkheid dient het dan beschikbare vaccin twee keer te worden toegediend met enige tijd daartussen, wat betekent dat we rekenen op 1.080.000 vaccinaties. Ook op deze taak zijn wij ons volop aan het voorbereiden.

Scenario's en implementatie

De GGD gebruikt bij de voorbereiding zowel haar ruime ervaring met eerdere massavaccinatie programma's (zoals de Mexicaanse griep campagne in 2009 en meningokokken C in 2002), als ook de ervaring die we nu opdoen met logistiek en personeel in de teststraten. Onderdeel van de voorbereiding is het opstellen van scenario's waarop we onze inzet kunnen bepalen. Deze scenario's zijn nodig omdat we nog veel informatie missen. Bijvoorbeeld over het moment en de

volumes waarin de vaccins beschikbaar komen, maar ook hoe ze bewaard, gemengd en toegediend moeten worden. Bij de scenario's kijken we onder andere naar personeel, automatisering, locaties, logistiek en communicatie. Afhankelijk van de leveringsvolumes van de vaccins kunnen we naar verwachting tussen de 9.000 en 24.000 vaccins per dag toedienen. De totale duur van het vaccinatieprogramma in ons zorggebied is met deze aantallen naar schatting tussen de twee en de zeven maanden. Het RIVM heeft aangegeven te verwachten dat de vaccinaties doorlopen tot einde 2021.

Tot slot

De jaarwisseling zorgt traditioneel voor grote drukte bij de hulpdiensten. Deze jaarwisseling brengt een aantal bijzonderheden met zich mee. Er zijn maatregelen van kracht in het kader van de bestrijding van Covid-19, er geldt voor het eerst een verbod op de verkoop en het afsteken van vuurwerk en juist vanwege de Covid-19 maatregelen van het afgelopen jaar zal de behoefte aan festiviteiten groter zijn. Dit alles is reden voor de gemeenten binnen de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland om de komende jaarwisseling gezamenlijk op te trekken en de samenwerking tussen de hulpdiensten op voorhand te versterken. Tijdens de jaarwisseling zullen de hulpdiensten permanent informatie uitwisselen en inzetkeuzes afstemmen, zodat we snel kunnen schakelen als dat nodig is.

In deze voortgangsbrief heb ik naast de gebruikelijke informatie over de stand van zaken van de strijd tegen het virus, ook een korte toelichting gegeven op de voorbereiding van het vaccinatieprogramma. De snelle komst van goed werkende vaccins geeft ons hoop dat we het virus in de loop van volgend jaar eindelijk achter ons kunnen laten. Maar voor het zover is moet er nog veel gebeuren.

De actuele besmettingscijfers zijn verontrustend. . Het doel van de nationale lockdown is om het aantal besmettingen terug te dringen door het aantal contactmomenten zoveel mogelijk te beperken. Iedereen kan daaraan bijdragen door zoveel mogelijk thuis te blijven en drukte en sociale contacten zoveel mogelijk te vermijden. Ook bij het inkopen doen voor de kerst. Juist ook bij het vieren van kerst en oud en nieuw. Vooral in deze tijd van het jaar hadden we het heel graag anders gezien, maar we zullen echt nog even moeten volhouden. Het is niet makkelijk, maar laten we ondanks alles proberen om de moed erin te houden.

Met vriendelijke groet,

Namens de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Femke Halsema
Voorzitter